

(המשך מעמוד 7)

לה ושטראוס, שהזיקרם מסורתי בין יהודים חרדים לובשי שטריימלך לבין מכוניות ומרניות ועוברות בה. הדהדה שוב עם צעקות שאבנס, מגונות, החל מקול עליו של צעירי תנועות נוער דתיות חובשי כובעים כחולים, וכלה בבכי מר והיסטרי כמעט של זקנים עבדקנים.

טרב הופיע הכוכב הראשון ובישר את צאת השבת, מצאו מפניו השבת עידוד מהי עובדה, שעלה בידם להפחית את בעלי המכוניות מלעבור בפניה מאה-שערים, והם החליטו לנצל את נצחונם. כחמש מאות קואים חרדים לשלום נפש אחיהם האפי-קורסים בעולם הבא, התקדמו, אמרו להש-ליט, מה שנראה היה בעיניהם כסדר, גם במרכז העיר.

„תראה, יהיה שמח!“ מרכז ירי שלום דמה חיש לים של ראשים, כשסביב החרדים התאספו אלפים אחרים, סקרנים ומתנגדים. הקרב, למרות שהיה מילולי בעי-קרו, הביא בכל זאת לתגרות ממשיות, שלח שלושה אורחים לבית-החולים הדסה, ו-15 דתיים למטה המשטרה במגרש הרוסים. מבין תריסר השוטרים, שהשתדלו בעזרת שני טנדרים לפתוח מעבר לכלי-רכב, נפל הקרבן הרציני ביותר: שוטר, שידו נשברה. בעיריית ירושלים, שמחובתה היה לקבוע עמדה ברורה כלפי הפרת הסדר כל עוד לא הצליחה להחזיר חוקי-עוון האוסר תנועת רכב בעיר הקודש ביום השבת, מצאה הפי-גנה המשך קולני לא פחות. למחרת בערב, השמאל בה דרש גינוי, נתקל בהתחמקותו של הימין. התחמקות זאת תוסיף, ללא ספק, את שלה להמשכת חוק האגרוף בחוצות ירושלים, להגשמת נבואתו של אחד מסמלי המשטרה, שאמר: **„תראה, יהיה שמח גם בשבת הבאה!“**

מסע ישראלה הששה יוצאים לדרך

„רשיון הנהיגה, בבקשה.“ הבחור שישב ליד הגה המכונית הפרטית הגיש את הרשיון. השומר עלעל בו, הוציא את פנקס הרויחות. **„היית צריך לחדש אותו לפני חמשה חודשים.“** העיר. לנהג לא היה מה לומר, זה חמשה חודשים שימיו טרודים בעניינים רחוקים לגמרי מן הנהג ורשיונות. אולם חברו, שישב לידו, לא הסתפק בשתיקה. **„האם שמעת על הספינה ישראלה, העומדת להפליג מסביב לער-לם?“** שאל את השוטר. **„כן, בוודאי, קרא ענה.“** **„אנחנו שייכים לצוות שלה. אם תעשה לנו רפורט אתה תעכב את ההפלגה, והרי אינך נראה אדם כזה.“** המשיך אותו בחור. השוטר היסס רגע, החזיר את הרשיון

במגע הראו אותו יחס שהראה שוטר התי-נועה התלאביב. כאשר עגנה הסירה בנמל חיפה, למשל, ראה אחד השומרים צניע מאנשיה רוחצים כלי-אוכל ליד ברו של מים מתוקים. הוא הזהיר אותם לא לעשות זאת להבא מבלי לשלם עבור השימוש במים.

פעם אחת לקחו יריעת-כד שהתגוללה על רציף המעגן שלהם, השתמשו בה כסככת-צל ארעית. הם הועמדו למשפט, הואשמו בגניבת-רכוש, שימוש ברכוש ממשלתי, שילמו קנס של 30 ל"י. מנגנון הנמל הגדול, הרגיל לספל בעניינים „רציניים“ לא ידע, כנראה, כיצד להתחיל לסירה כה בלתי-שיגרתית. מוסדות ואנשים פרטיים אחרים, לעומת זאת, גילו התלהבות רבה לרעיון, עזרו בכל מה שיכלו: רבי-החובל אנריקו לוי, מפקד בית-הספר הימי בחיפה העמיד את עצמו

ואת נסיונו לרשותם: **„בקשו כל מה שאתם רוצים,“** אמר להם. מנהלי חברת י.ל. רבי-חובל זאב הים, חב-רת שוהם, אגודת זבולון, המפקח על המטעל הזר — כל אחד עשה מהו להקל על ההכנות להפלגה. אפילו חברים של אנשי הצוות, ימאים שעבדו על אניות מסחר, תרמו את חלקם: הם אירגנו חבלים, צבע, קופי-סוח שימורים.

עזרה בטלפון. האפתעה האחרונה באה בנמל תל-אביב, לשם עברה ישראלה לפני ההפלגה. כאשר נכנס מכס גלזר, 48 שעות לפני שעת האפט, לחדרו של רבי-חובל הנמל, נוח ליברמן, לקבוע עמו את סדרי ההפלגה, שאל אותו רבי-חובל אם אינו זקוק למשהו במיוחד. **„הנהלת נמל תל-אביב החליטה לה-גיש לכם שי שילווה אותכם משך כל ההפ-גה.“** אמר לו, **„אולם מאחר שלא ידענו**

פנה אל מכס: **„עוד משהו?“** מפקד הסירה הצעיר לא יכול היה לעמוד בפני הפיתוי: **„חסרים לנו גם דגלי-איתות.“** שוב שיחה קצרה בטלפון. **„מה עוד?“** מכס סיפר שלא יכלו למצוא צייר שיצייר את שם הסירה כשהיא נמצאת במים. רבי-חובל הציץ את שרות מנוף-הענק שלו להרים את הסירה באויר. אך גלזר לא רצה להסריח אותו עד כדי כך: מספיק אם ירשו לאחד מאנשי הצוות להכין אותיות-עץ ב-גנריה של הנמל. שיחה קצרה, והנגר קיבל הוראה להכין את האותיות.

הבקשה האחרונה היתה לציוד עזרה רא-שונה. כאשר פנה גלזר לקופת חולים בחיפה בבקשה שינתו לו תיק עזרה ראשונה, שאלו אורח: **„למה?“** רבי-חובל ליברמן לא שאל שום שאלה. אם גלזר ימצא לו רשימת

אך בצורה חלשה. ברוב המקרים לא ידעו זאת אפילו ההורים, שראו את ילדיהם עם חום ביום אחד, בריאים כשדים למחרת. כן לא ידעו אותם ההורים שאחרי התקפת שי-תוק-ילדים כזאת, נשארו ילדיהם מחוסנים נגד המחלה לכל ימי חייהם. תופעה זו מס-בירה את העובדה, שרוב מקרי השיטוק של השנה תקפו ילדים מתחת לגיל שלוש: מי גיפת 1950, בה חלו 1600 ילדים, הביאה בעקבותיה חיסון משוער ל-160 אלף ילדים אחרים.

אסונות הדלת לא נפתחה

ארבעת הילדים של מיכאל גרמן, עולה ייגוסלביה, היו ידועים בכל השכונה כשור-

שרופי-המחסן אמיל ואיוו גרמן (במרכז): המחסן גרפורד אחד, שני קורבנות

בבים. בלונדיניים כולם, בעלי גינים כחולות, לא קרא ברחוב דבר, שלא עיין את הארבעה בני השנתיים, ארבע, שש ושמונה שנים. בשבת אחר-צהריים, עת נגממה כל הש-כונה, יצאו אמיל (6) ואיוו (4), לבצע חיפוש בולים. לא הרחק מביתם, ברחוב יוליאן הירושלמי, היה לפי ידיעתם מחסן ישן של משרד הבריאות. לאחר שאותו מחסן סיים את תפקידו כבית-שימוש כמעט ציבורי, עקב חלונות השכנים שדאגו להיגינה יותר מן המשרד הממונה עליה, החלו עובדי משרד הבריאות לזרוק לתוכו, דרך החלון, ניירות ישנים. החצר, בה נמצא אותו מחסן קטן, לא היתה מגודרת, וילדי השכונה יכלו לשחק באשפה ולכלוך שקישטו את החלק האחורי של המשרד, שבמסדרונותיו מתנוססים עש-רות שלטים, הצועקים „גנקין!“.

„זה בול לא טוב!“ אמילו ואיוו טיפסו דרך החלון הצר של בית-השימוש לשעבר, החלו מחטטים בין ערמת הניירות, בה שקעו עד לברכיים. ילד שלישי, פחות זריז, נשאר בבוק, שמע את המלה האחרונה שאמיל אמר לאיוו: **„זה בול לא טוב!“** האח חקטן, שמצא בין הניירות אחת גפרורים, ובה עוד גפרור אחון אחר, הפח-ליט על כן להשמיד את הבול. הוא הדליק את המעטפה הישנה, החזיקה בידו, עד שכמ-עט ושרפה את אצבעותיו. אז הפילה על הרצפה מכוסה הניירות. תוך שניות בער כל החדר הקטנטן (2 X 1). הילדים לא הצליחו לטפס החוצה, בדרך בה נכנסו. דלת העץ לא נפתחה תחת מכות אגרופיהם הפעוטים. **„מה זה?“** חקטן? **„כשפרצו השכנים, שאצו למקום עם יללת הילדים, את הדלת, ומצאו את איזו קטן חרוך וללא רוח-חיים, ואמיל, הגדול יותר, עוד הספיק למלל טאטא (אבא, בייגוסלביה). אחרי שעתים מת גם הוא בבית-החולים.“**

המנהל הארמיניסטרטיבי של משרד הברי-אות, ח. ש. הלוי, רגז. תחת אש שאלותיהם של עיתונאים נרגזים: **„מה זה? ראיון? או חקירה משטרתית?“** אחר נרגע, ניסה לגולל משכם משרדו את האחריות לטרגדיה האימה: **„התרוצצות בין סמכויות גרמה לעיכוב סידור החצר. פנינו למחלקת העבו-דות הציבוריות, ואז נתעוררה השאלה, מי צריך לסגור את החצר: עבודות ציבוריות, המפקח על נכסי נפקדים, או אנחנו.“** הצטער הלוי: **„ביקשנו את סגירת החצר בגדר תייל, אולם עד שמסתדר משהו, לוקח חצי שנה!“**

רת שניים אחזים בטלית

קצב התפתחותה המסחרר של נתניה בתע-שיה, בתי-מלון ומקומות-בידור, אימץ אליו השבוע שטח נוסף שהוכיח תחרות רבה,

החומרים הדרושים לו ישתדל להשיגם. **„העיקר,“** אמר להם. מנהלי חברת י.ל. רבי-חובל זאב הים, חב-רת שוהם, אגודת זבולון, המפקח על המטעל הזר — כל אחד עשה מהו להקל על ההכנות להפלגה. אפילו חברים של אנשי הצוות, ימאים שעבדו על אניות מסחר, תרמו את חלקם: הם אירגנו חבלים, צבע, קופי-סוח שימורים.

עזרה בטלפון. האפתעה האחרונה באה בנמל תל-אביב, לשם עברה ישראלה לפני ההפלגה. כאשר נכנס מכס גלזר, 48 שעות לפני שעת האפט, לחדרו של רבי-חובל הנמל, נוח ליברמן, לקבוע עמו את סדרי ההפלגה, שאל אותו רבי-חובל אם אינו זקוק למשהו במיוחד. **„הנהלת נמל תל-אביב החליטה לה-גיש לכם שי שילווה אותכם משך כל ההפ-גה.“** אמר לו, **„אולם מאחר שלא ידענו**

בריאות

„לשמחתנו, למדנו אחרת“

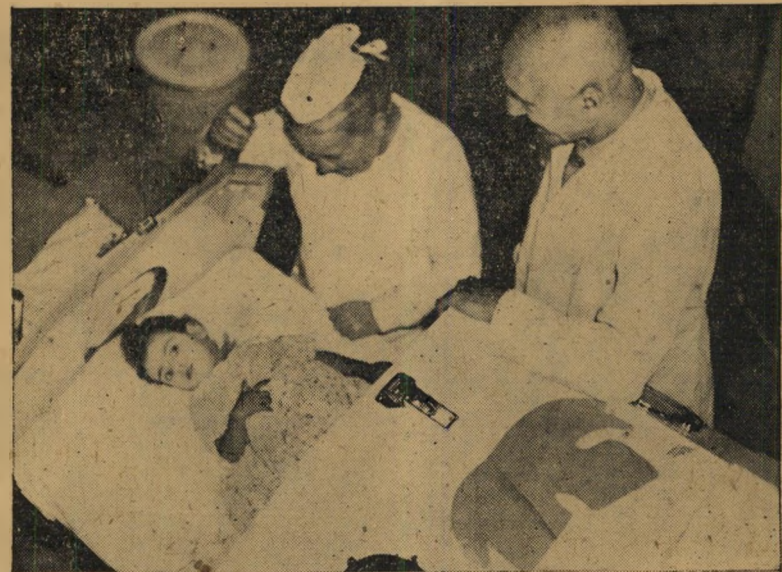
משהוכנסה רבקה עובדיה בת השנה וחצי, לבית החולים שערי צדק, היחיד הקולט מק-רי שיתוק-ילדים בכל מחוז ירושלים, היו פניה כחולות. שרירי ריאותיה הקטנות הות-קפו בידי אותו חירק בלתי גודע, שהחזיק את תושבי הארץ בפחד מתמיד. חזה כמעט ולא נע עוד.

על רופאי בית-החולים, בו נהפכה עקב מקרי המחלה קומה שלמה למחלקת פולג-היה להחליט תוך דקות. ההחלטה היתה: ריאות-ברזל. רבקה הוכנסה לדוד ברזל מר-ארץ עם חלון בצדו, כשרק ראשה הפעוט בולט מלפנים. מתחתה החל עובד מנוע חש-מלי קטן, ששאב ולחץ, בתכיפות של נשימה נורמלית, אוויר לתוך הדוד. לחץ האוויר ש-לחץ על חזה של רבקה הפעיל אותו ממש כשרירים ורבקה נשמה. אחרי 21 יום הוצאה רבקה לראשונה מתוך ריאות-הברזל. היא הכחילה עוד פעמים מספר, הוכנסה לתקופות קצרות נוספות לריאות-הברזל עד שלבסוף נשמר ריאותיה מעצמן.

ריאות הברזל, מתנת חברה צדקה יהודית לונדונית, שהצילו את חיי רבקה, היו אחת מבין שלוש שהוזעקו תכופות לירושלים, הסובלת העיקרית משיתוק-הילדים. בו בזמן שבמסגרת קודמות, היו רק 8% מן הנפגעים זקוקים לנשימה מלאכותית, הגיע האחוז של השנה ל-20%. רופאי בית-החולים הותיק ב-יותר בירושלים (51 שנה), שובצעו כי ריאות-הברזל תרמו תרומה ניכרת למלחמה המוצ-לחת במגפת החזקה של השנה. „פעם, מ-ספרים הם, היינו אומרים, שמי שנכנס ל-ריאות הברזל, אין לו סיכויים רבים לצאת מהן חי. השנה, לשמחתנו, למדנו אחרת.“

דרך אגב, חיסון. בינתיים הודיע משרד הבריאות על סיכום מחירי: במאה הימים האחרונים נודעו 600 מקרי מחלה בכל רחבי המדינה. (מלבד מספר, זה ישנם עוד חולים בפולג, שהחזיקו בבית. ביתיד בשיכונני עולים ומעברות).

תופעת-ליווי, פחות ידועה, היתה, שעל כל מקרה של שיתוק ילדים משי, היו בישראל לפחות 100 ילדים שחלו באותה מחלה

ד"ר ארוף פרנקי וחולת שיתוק רבקה עובדיה* חולה אחד, מאה מחוסנים

מה יש לכם כבר ומה עוד חסר לכם, לא קבענו עדיין מה לתת לכם.“ **„עוגן אדמירל של 25 קילו היה עונד לנו מאה,“** הציץ מכס בהיסוס. רבי-חובל ליברמן הרים את הטלפון שלידי: **„האלו, המחסן? הכינו בבקשה עוגן אדמירל של 25 קילו. אנחנו ניתן אותו מתנה לישראלה.“** אחר,

לנהג. „סעו בשלום,“ הוא אמר, „ושגם תצ-ליחו בהפלגה.“ **הבלים וקופסות שימורים.** היתה זאת אחת התקריות הנעימות יותר שארעו, לאנשי צוות ישראלה (העולם הזה 819) בימים האחרונים לפני הפלגתם השבוע. שני יושבי המכונית היו מכס גלזר, מפקד ה-סירה וצבי קפלן, המכונאי, שקיבל את המ-כונית לשימוש מיוחד עד ההפלגה. לא כל האנשים שאתם באו אנשי ישראלה